

Jaunimo reikalų
departamentas prie
Socialinės apsaugos ir
darbo ministerijos

JAUNIMO PILIETIŠKUMO UGDYMO REKOMENDACIJOS

Pilietiškumo ugdymo jauniems žmonėms tikslas yra skatinti aktyviai ir atsakingai dalyvauti mokyklos, vietos bendruomenės ir visuomenės gyvenime. Dalyvavimas visuomeninėje veikloje ir pokyčių inicijavimas bendruomenėje – tai ypač svarbi ugdomosios veiklos sritis, skirta praktiniams jaunuolių gebėjimams ugdytis. Praktinius atsakingo pilietinio dalyvavimo gebėjimus jaunuoliai gali išsiugdyti tik patys aktyviai dalyvaudami pilietinės (politinės) bendruomenės gyvenime, bet tam, kad galėtų dalyvauti, jiems turi būti sudarytos galimybės, o patys jauni žmonės apie jas turi žinoti.

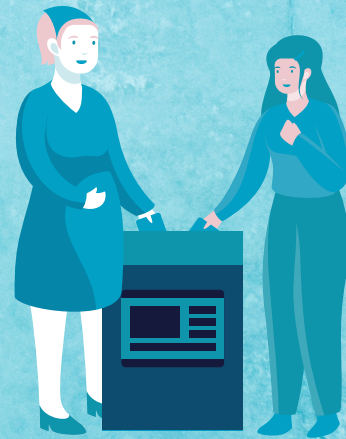
Vadovaujantis Vyriausiosios rinkimų komisijos duomenimis, jaunimo, turinčio balso teisę ir dalyvaujančio rinkimuose, aktyvumas nors pamažu auga, bet vis dar yra mažas – balsuoja vidutiniškai tik kas trečias balso teisę turintis jaunas žmogus. Savivaldybių tarybų rinkimuose dalyvavusio jaunimo (18–24 m.) dalis 2014 ir 2019 m. atitinkamai siekia 31,0 % ir 29,2 %, o Lietuvos Respublikos Seimo rinkimuose dalyvavusio jaunimo (18–29 m.) dalis 2016 ir 2020 m. atitinkamai siekia 23,7 % ir 28,8 %. Pilietinės visuomenės instituto atlikto tyrimo „Pilietinės galios indeksas 2019 m.“ duomenimis 2019 m. pilietinės galios indekso pasiekta vidutinė reikšmė yra didžiausia nuo 2007 m., kai šis indeksas pradėtas skaičiuoti, ir siekia 39,7 balo iš 100 galimų. Jaunimo (15–29 m.) pilietinės galios indeksas nuo to laiko išaugęs nuo 36,0 balo iš 100 galimų 2007 m. iki 42,4 balo iš 100 galimų 2019 m., tačiau lyginant pastarojo meto pilietinės galios indeksą, nuo 2016 m. iki 2019 m. vidutinis pilietinės galios indeksas išaugo nuo 37,0 balo iki 39,7 balo iš 100 galimų, tačiau jaunimo (15–29 m.) pilietinės galios indeksas nepakito (2016 m. siekė 42,5 balo, o 2019 m. 42,4 balo iš 100 galimų).

Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2020–2024 m. programoje yra keliami pilietiškumo skatinimo tikslai:

2.2.8. (...) Užtikrinsime, kad moksleiviams būtų sudaryta galimybė objektyviai susipažinti su krašto istorija, tautinių mažumų indėliu į Lietuvos kultūrą, istoriją ir kitas viešojo gyvenimo sritis. (...)

4.1.1. (...) Meno kūrėjų įtraukimas į inovatyvų formalųjį švietimą rengiant „Kūrybiškumo pamokas“, kurios augintų moksleivių, būsimų pilnaverčių šalies piliečių, kūrybiškumo ir integralumo įpročius. Meno kūrėjų integracija į formalųjį ugdymą, kultūros sklaidos priemonių prieinamumas mokyklose, paruoštos, adaptuotos programos bus itin vertingos regionams, kur jaučiamas mokytojų trūkumas.

4.7.2. Informacinėms grėsmėms atspari, raštingumo gebėjimus ugdanti visuomenė. Apsaugoti nuo informacinių grėsmių gali tik išprususi visuomenė, todėl stiprinsime visuomenės ir įvairių sričių kultūros darbuotojų medijų ir informacinio raštingumo, kritinio mąstymo ugdymo gebėjimus, kurie skatintų visuomenės kūrybingumą, viešojoje erdvėje padėtų atpažinti netikrus ar nepatikimus pranešimus ir jų šaltinius, gebėtų kritiškai juos įvertinti ir neutralizuoti žalingos informacijos įtaką.

Atsižvelgdamas į esamą situaciją, Jaunimo reikalų departamentas prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos, bendradarbiaudamas su Lietuvos jaunimo organizacijų taryba, Nacionaline jaunimo reikalų koordinatorių asociacija, Britų Taryba ir Nacionaline švietimo agentūra, teikia rekomendacijas savivaldybėms dėl priemonių, skirtų kokybiškam jaunimo pilietiškumo ugdymui, ir kviečia savivaldybes skatinti šių priemonių įgyvendinimą, pagal galimybes skiriant finansavimą jų įgyvendinimui ir skatinant jaunų žmonių įsitraukimą jose dalyvaujant, informuojant ugdymo institucijas, jaunimo ir su jaunimu dirbančias organizacijas bei kitus su jaunimo politikos įgyvendinimu suinteresuotus asmenis apie šias rekomendacijas jaunimo pilietiškumo ugdymui skatinti.

Rekomendacijose pateikiamos programos yra tik pavyzdinės, pateikiamų veiklų ir jų pavyzdžių sąrašas nėra baigtinis.

JAUNIMO DALYVAVIMO, ĮGALINIMO, ATSTOVAVIMO VEIKLOS

Jaunimo įgalinimas, dalyvavimas ir atstovavimas – tai veiklos ir priemonės, kurios skatina jauną žmogų visapusiškai ugdytis ir realizuoti save, dalyvauti sprendimų priėmime, pasirinkti jam priimtinausią dalyvavimo visuomeninėse veiklose formą.

Rekomenduojamos nacionalinės jaunimo dalyvavimo, įgalinimo, atstovavimo veiklos

Jaunimo dalyvavimo ir įgalinimo programų įgyvendinimas,

siekiant per įvairias veiklas stiprinti jauno žmogaus kompetencijas, įtraukti į bendruomenės gyvenimą (rekomenduojama 14–29 m. jaunimui).

Nacionalinių informacinių iniciatyvų įgyvendinimas,

siekiant informuoti ir raginti jaunus žmones aktyviai domėtis visuomenėje vykstančias procesais bei prie jų prisidėti (rekomenduojama 14–29 m. jaunimui).

Jaunimo reikalų tarybos veikla,

visuomeninės patariamosios institucijos, vadovaujantis lygybės principu sudaromos iš valstybės institucijų, Lietuvos savivaldybių asociacijos, Lietuvos jaunimo organizacijų tarybos ir Pasaulio lietuvių jaunimo sąjungos deleguotų atstovų.

Nacionalinių jaunimo dalyvavimo, įgalinimo, atstovavimo veiklų pavyzdžiai

Programa „Youth can. Jaunimas gali“,

- kurios tikslas yra per krepšinį stiprinti jauno žmogaus kompetencijas, didinti įtraukimą į bendruomenės gyvenimą. Daugiau informacijos: <https://ltu.youthcan.lt/about-us/>

Informacinė jaunimo pilietiškumo skatinimo kampanija „Man ne Dzin“,

- kuri siekia informuoti jaunus žmones apie dalyvavimo demokratinuose sprendimų priėmimo procesuose svarbą, kurti jauno žmogaus kaip aktyvaus piliečio įvaizdį, skatinti jaunus žmones būti pilietiškai aktyviais ir dalyvauti rinkimuose. Daugiau informacijos: https://www.facebook.com/mannedzin/about/?ref=page_internal

Nacionalinė iniciatyva „Neužmirštuolė“,

- raginanti visus Lietuvos gyventojus sausio 13 d. į atlapą įsisegti vieningą simbolį, Neužmirštuolės žiedą, ir taip paminėti sausio 13-osios įvykius, išreikšti solidarumą ir pabrėžti nepriklausomybės svarbą. Daugiau informacijos: <https://www.facebook.com/neuzmirsk>

Projektas „Misija Sibiras“,

- kurio metu organizuojamos ekspedicijos į lietuvių tremties ir kalinimo vietas. Ekspedicijų tikslas – sutvarkyti mūsų tautiečių trėmimų vietas, apleistas kapavietes, pastatyti atminimo simbolius, lietuviškomis kryždirbystės tradicijomis puoštus kryžius žuvusiems lietuviams atminti. Ekspedicijos metu taip pat siekiama pabendrauti su svečiose šalyse tebegyvenančiais tautiečiais ar jų atžalomis. Grįžus iš ekspedicijos keliaujama po Lietuvos ir pasaulio bendruomenės bei skatinama domėtis Lietuvos istorija bei išsaugoti ją ateities kartoms. Daugiau informacijos: <https://misijasibiras.lt/apie/>

Rekomenduojamos regioninės jaunimo dalyvavimo, įgalinimo, atstovavimo veiklos

Studentų savivaldų veiklos skatinimas, siekiant užtikrinti studentų aktyvumą bei jų iniciatyvų įgyvendinimą (rekomenduojama 19–29 m. jaunimui).

Mokinių savivaldų veiklos skatinimas, ugdant jauno žmogaus sąmoningumą, aktyvumą, atsakingumą dar nuo mokyklos laikų (rekomenduojama 14–19 m. jaunimui).

Atviros erdvės idėjoms, suteikiant fizines ir nuotolines erdves jauniems žmonėms kurti iniciatyvas ir gauti jiems reikiamą palaikymą bei pagalbą, taip skatinant jaunimo kūrybiškumą (rekomenduojama 14–29 m. jaunimui).

Nevyriausybinių organizacijų ir mokyklų bendradarbiavimas per bendras programas, taip stiprinant mokyklų ir nevyriausybinių sektoriaus bendradarbiavimą (rekomenduojama 14–29 m. jaunimui).

Jaunimo į(si)traukimo savivaldybėse į dalyvaujamąjį biudžetą skatinimas ir kitų bendrų projektinių veiklų įgyvendinimas (rekomenduojama 14–29 m. jaunimui).

Jaunimo organizacijų, savivaldybių jaunimo reikalų tarybų, savivaldybių jaunimo organizacijų tarybų, nevyriausybinių organizacijų veikla

ir jų stiprinimas per finansavimą, konsultavimą, įtraukimą į sprendimų priėmimą (rekomenduojama 14–29 m. jaunimui).

Regioninių jaunimo dalyvavimo, įgalinimo, atstovavimo veiklų pavyzdžiai

Panevėžio miesto jaunimo reikalų tarybos kartu su Lietuvos moksleivių sąjungos Panevėžio mokinių savivaldų informavimo centru inicijuota **jaunimo pilietiškumo ir aktyvumo skatinimo akcija „Sveikinimas Lietuvai“**, kuria miesto mokyklų mokinių savivaldos sukurti kelių žodžių sveikinimą Lietuvai. Daugiau informacijos:

<https://www.panevezys.lt/lt/naujienos/aktualijos/archive/p20/jaunimo-pilietiskumo-ir-k22k.html>

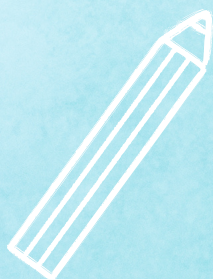
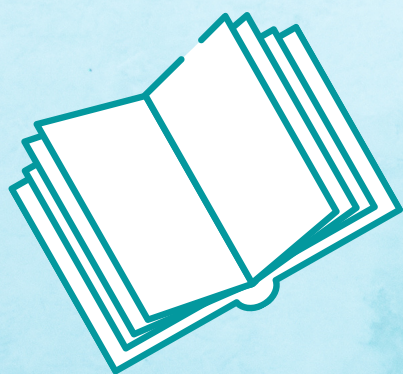
Utenos visuomeninių jaunimo organizacijų sąjungos „Apskritasis stalas“ ir jaunimo reikalų tarybos **jaunimo atstovai yra įtraukti į 8 savivaldybės komisijas, darbo grupes:** Savivaldybės jaunimo užimtumo projektų vertinimo ekspertų komisiją, Savivaldybės NVO komisiją, Savivaldybės šeimos stiprinimo komisiją, Panevėžio KAD Utenos Jaunimo užimtumo skyriaus Jaunimo garantijų iniciatyvos (JGI) įgyvendinimo koordinacinį komitetą, Utenos miesto vietos veiklos grupę, Savivaldybės smulkiojo ir vidutinio verslo subjektų rėmimo programos lėšų naudojimo ir projektų vertinimo ekspertų komisiją, Utenos regiono vietos veiklos grupę, Utenos miesto šventės organizaciniame komitete.

Biržų rajono savivaldybės organizuojama **iniciatyva „Idėjų medis“**, skatinanti kurti kultūrinės, socialinės idėjas savo miestui. Iniciatyvą įgyvendina Jaunimo reikalų tarybos atstovai kartu su atvirojo jaunimo centro, atvirosios jaunimo erdvės jaunimu. Iniciatyvos metu išsakytos idėjos apibendrintos ir pateiktos Savivaldybės Merui ir Administracijos direktoriui susitikimo su Jaunimo atstovais metu Biržų rajono savivaldybės administracijoje.

Klaipėdos miesto savivaldybės mokinių dalyvaujamas biudžetas, kurio tikslas – skatinti mokinių iniciatyvas Klaipėdos mieste, burti mokinių ir mokyklų bendruomenes skatinant jas prisidėti prie Darna vystymosi darbotvarkės iki 2030 m. įgyvendinimo, atsižvelgiant į darnaus vystymosi tikslus, didinti mokinių įtraukimą į sprendimų priėmimo procesus. Daugiau informacijos: https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/ba65ffc0025311ebb74de75171d26d52?fbclid=IwAR3bVPTYePRv9Lu2hTQdL1Q71_xWX5cp4Za0yBS-Vt2x4lexMpoo-U2T4RE

NEFORMALIOJO UGDYMO PRIEMONĖS

Neformalusis jaunimo ugdymas yra bet kokia veikla, ugdanti jaunų žmonių asmenines, socialines ir edukacines kompetencijas, todėl neformaliojo ugdymo veiklos yra įvairialypės, visapusiškai ugdančios asmenybę. Neformalusis ugdymas apima papildomo ugdymo veiklas, dalyvavimą nevyriausybinių organizacijų projektų veikloje, savanorišką veiklą, darbo su jaunimu formas, tam tikrais atvejais vaikų neformaliojo švietimo veiklas, kurios per skirtingą jaunimo įtraukimą, jo užimtumo veiklas gali ne vienoje srityje ugdyti pilietišką jaunuolį, labiausiai per aktyvų dalyvavimą visuomeninėje veikloje. Neformaliojo ugdymo veiklos suteikia visus įgūdžius, kurie reikalingi gyvenimui visuomenėje: gebėjimas bendrauti, mokėjimas prisiimti atsakomybę ir atsakomybėmis dalintis, gebėjimas dirbti savarankiškai ir su kitais žmonėmis, teisingai suvokti savo gabumus. Visi šie įgūdžiai prisideda prie tolimesnio jauno žmogaus realizavimo bendruomenėje, visuomenėje, ir yra būtini siekiant ugdyti iniciatyvią, aktyvią, atsakingą asmenybę. Neformalusis ugdymas išskirtinis tuo, kad jaunuolis ugdomas per asmeninę patirtį, saugioje aplinkoje patiriamas ir lydimas profesionalų, specialistų. Jaunas žmogus neformaliojo ugdymo dėka gali be didelių nuostolių eksperimentuoti, ieškoti savo vietos visuomenėje, atrasti, patirti ir išbandyti savo lyderystę veikdamas grupėje.

Rekomenduojamos nacionalinės neformaliojo ugdymo veiklos

Jaunimo savanoriškos veiklos programos, siekiant ugdyti jauno žmogaus socialines kompetencijas (rekomenduojama 14–29 m. jaunimui).

Medijų raštingumo ir kritinio mąstymo skatinimo neformalaus ugdymo programos, siekiant ugdyti jaunimo kritinio mąstymo kompetencijas (rekomenduojama 14–29 m. jaunimui).

Lyderystės neformalaus ugdymo programos, siekiant ugdyti jauno žmogaus pilietines, lyderystei reikalingas kompetencijas, teigiamo požiūrio į aplinką kūrimą, mokymąsi dirbti individualiai ir komandoje (rekomenduojama 14–29 m. jaunimui).

Tarptautinės neformalaus ugdymo programos, skatinančios ugdyti jauno žmogaus tarpkultūrinės kompetencijas (rekomenduojama 14–29 m. jaunimui).

Visuomenės supažindinimas su dezinformacija, informaciniu saugumu, siekiant kritinio mąstymo ir požiūrio į teikiamą informaciją (rekomenduojama 14–29 m. jaunimui).

Teisinis švietimas, skatinantis pažinti teisinę sistemą, atskirų institucijų naudą ir funkcijas ir lemiantis svaresnį požiūrį į rinkimus (rekomenduojama 14–29 m. jaunimui).

Nacionalinių neformaliojo ugdymo priemonių pavyzdžiai

Programa „Jaunimo savanoriška tarnyba“, skirta 14–29 m. žmonėms ir trunkanti 6 mėn., kurios metu savanorystė yra nukreipta pirmiausia į jauno žmogaus kompetencijų ugdymą ir kurios metu savanoris mokosi apmąstyti patirtį bei įvardyti išmokimus, suformuluoti tobulėjimo kryptis. Daugiau informacijos: <https://jrd.lt/savanoryste/jst>

Tarptautinė programa jaunimui – The Duke of Edinburgh’s Award (DofE), kuri skatina jaunas žmones išmokti naujų įgūdžių, būti fiziškai aktyviems, užsiimti savanoriška veikla ir taip prisidėti prie pagalbos bendruomenei. Skirdami reguliariam programos veiklų įgyvendinimui nuo 100 iki 300 val. jaunuoliai įgyja naujų arba tobulina jau turimas socialines ir emocines kompetencijas. Pagal DofE programą, sulaukdami aktyvios pagalbos ir palydėjimo iš suaugusių mentorių (mokytojų, savanorių, bendruomenės narių) jaunuoliai susikuria savo poreikius, interesus ir gebėjimus atitinkančią asmeninio tobulėjimo ir augimo programą. Daugiau informacijos: www.dofe.lt

Tarpmokyklinės žaidynės „Svajonių komandos“, kuriose bendrų sporto užsiėmimų, treniruočių, žaidimų metu moksleiviai iš skirtingų mokyklų ugdo gebėjimus dirbti jungtinėse komandose, bendradarbiauti, mokytis iš klaidų ir jas drauge įveikti. Programos veiklose dalyvavę mokiniai įgunda laisviau bendrauti, išgirsti kitas nuomones bei su jomis dirbti, teigiamai priimti konkurenciją, ima kitaip vertinti vertybes tiek sporte, tiek gyvenime ir pajunta pasitikėjimo savimi išaugimą bei gebėjimą sklandžiau dirbti komandoje. Ilgalaikius mokymus klauso ir pedagogai, vyksta bendri pedagogų ir mokinių mokymai bei interaktyvūs sportiniai užsiėmimai Lietuvos mokyklų žaidynių finalų dalyviams. Daugiau informacijos: <https://www.ltok.lt/svajoniu-komandos/>

Programa „Mokyklos – Europos Parlamento ambasadorės“, kurios metus siekiama skatinti mokyklos bendruomenės aktyvų domėjimąsi Europos Sąjungos (ES) sprendimais ir aktualijomis, o ypač Europos Parlamento (EP) vaidmeniu Europos demokratijoje. Programa apima formaliojo ugdymo (integruotos pamokos apie ES ir EP) ir neformaliojo ugdymo (Europos dienos renginiai, diskusijos, informacijos apie EP ir ES sklaida) priemones. Daugiau informacijos: <https://www.europarl.europa.eu/lithuania/lt/mokykloms/mokyklos-%E2%80%93-europos-parlamento-ambasador%C4%97s>

Jaunimo tinklas Lietuvoje „Jaunimo biuras“, skatinantis jaunimo atstovavimą bei Europos jaunimo dialogą. Jaunimo biuras atstovauja ir surenka jaunų žmonių nuomonę savo gyvenamoje savivaldybėje, dalyvauja inicijuojamuose mokymuose keliant kompetencijas ir plėtoja jaunimo biuro tęstinumą. Daugiau informacijos: <https://www.facebook.com/JaunimoBiuras>

Socialinis edukacinis projektas „Mokiniai renka“, skirtas 9–12 klasių moksleiviams daugiau sužinoti apie demokratiją, rinkimus, partijas, ugdyti savo pilietinį ir politinį sąmoningumą. Projekto metu moksleiviai e–biuleteniais balsuoja už partijas ir parodo, kas, jų nuomone, ateinančius ketverius metus turėtų atstovauti Seime. Daugiau informacijos: <https://www.facebook.com/%C5%A0iemet-mokiniai-renka-108619387631024/>

Mokymai „Stiprūs įvairovėje“, skirti jaunimui iš tautinių bendruomenių. Mokymuose daug dėmesio skiriama stiprinti tautinių bendruomenių jaunimo pilietiškumą, savo krašto kultūros savitumo, unikalios tapatybės suvokimą ir puoselėjimą, ugdyti jaunimo kritinį mąstymą, atsparumą išorės propagandai ir gerinti jo integraciją į bendrą valstybės gyvenimą. Daugiau informacijos: <http://www.socialinis-sufleris.lt/programos/>

Debunk EU, nepriklausomas technologinis analizės centras, kurio pagrindinis tikslas yra sekti dezinformaciją viešojoje erdvėje ir šviesti visuomenę medijų raštingumo klausimais. Naudodamas dirbtinį intelektą, Debunk EU atlieka išsamias analizes apie dezinformacijos atvejus Baltijos šalyse, JAV bei Šiaurės Makedonijoje. Daugiau informacijos: <https://debunk.eu/>

Rekomenduojamos regioninės neformaliojo ugdymo veiklos:

Skaitmeninio raštingumo mokymai, galintys būti vykdomi ir per neformalųjį švietimą, dažnai vykdomi bibliotekose, didina jaunimo kompetenciją šioje srityje, jų kritinį mąstymą, galimybę kritiškai vertinti savivaldybės situacijas (rekomenduojama 14–29 m. jaunimui).

Jaunimo organizacijų lyderių ilgalaikiai mokymai, kurių metu stiprinami organizacijų vadovai, taip ugdant jaunų profesionalių pilietinių organizacijų lyderius, siekiant užtikrinti organizacijų tvarumą (rekomenduojama 14–29 m. jaunimui).

Bendruomeniškumo skatinimo programos, skatinančios jaunimą dalyvauti bendruomenės gyvenime per ilgalaikes priemones, kurių metu jauni žmonės galėtų tobulinti savo bendradarbiavimo bei pilietines kompetencijas, kurti ir įgyvendinti vietinius projektus. Tokių programų pavyzdžiai: DofE, „Active Citizens“, „Creativity Lab“ (rekomenduojama 14–29 m. jaunimui).

Regioninių neformaliojo ugdymo veiklų pavyzdžiai

Pilietiškumo programa „Active Citizens“, kurios tikslas yra ugdyti bendruomeniškumą, telkti skirtingų kalbinių grupių bendruomenės bendroms veikloms, įgalinti bendruomenių lyderius veiklai, padėti veiklas organizuoti remiantis išstobulinta metodologija, užtikrinančia jų nuoseklumą ir tęstinumą. Programa skatina bendruomenių narius prisiimti atsakomybę už savo aplinką bei socialinius poreikius ir suteikia jiems reikalingas žinias, įgūdžius bei patirtį. Daugiau informacijos: <https://www.activecitizens.lt/>

Medijų raštingumo mokymai „Dideli maži ekranai“, kurių tikslai – ugdyti Lietuvos jaunimo ir jaunimo ugdytojų (mokytojų) medijų raštingumo gebėjimus, ugdyti projekto dalyvių kritinį mąstymą, komunikacinius gebėjimus, bendradarbiavimą, kūrybiškumą, skatinti savo bendruomenės pažinimą ir jos sąmoningumo ugdymą per kūrybines medijų raštingumo veiklas bei skatinti projekto patirčių apsikeitimą tarp skirtingų vietos bendruomenių, apjungiant skirtingas tautines bendrijas. Projekto metu ypatingas dėmesys kreipiamas į audiovizualines medijas ir mokiniams patrauklius medijų produktus (filmus, reklamas, kompiuterinius žaidimus, socialinius tinklus, televizijos laidas ir serialus, multimedijų žurnalistiką). Daugiau informacijos: <https://www.didelimaziekrantai.lt/>

Programa mokyklose „Tyrinėjimo menas“, kurios metu siekiama ugdyti moksleivių kūrybingumą ir kritinį, savarankišką mąstymą, stiprinti mokytojų kompetenciją (kurti gilų, į kūrybingumą ir kritinį mąstymą orientuotą mokymosi procesą, pagrįstą atviru, dialogišku, bendradarbiaujančiu santykiu, kurti ir išbandyti integruotus, tyrinėjimu, kūryba ir problemų sprendimu pagrįstus ugdymo metodus, pasitelkti įvairias medijas, miesto erdves ir kitus prieinamus resursus), stiprinti bendruomeninius ryšius mokykloje, mokytojų kolegialumą, padėti spręsti su mokinių adaptacija, re-emigrantų integracija susijusius iššūkius. Daugiau informacijos: <https://www.britishcouncil.lt/programmes/education-society/art-curiosity-partnerships-creative-schools>

PILIETIŠKUMĄ SKATINANTYS RENGINIAI

Savivaldybėse tiek nacionaliniu, tiek regioniniu mastu įgyvendinami įvairūs trumpalaikiai informatyvūs, pažintiniai renginiai, pilietiškumą skatinančios iniciatyvos. Tokie renginiai, iniciatyvos nereikalauja didelių laiko, finansinių sąnaudų, todėl yra naudingi neturint galimybių įgyvendinti ilgalaikių, didelės apimties priemonių, o jaunimui jie sudaro sąlygas be išsipareigojimų dalyvauti veikloje, kuri žadina pilietiškumo jausmą.

Nacionaliniai pilietiškumą skatinantys renginiai

Istorinių įvykių minėjimo šventės ir iniciatyvos,

skatinančios prisiminti savo šalies istoriją, kertiniuose įvykiuose dalyvavusius asmenis (rekomenduojama 14–29 m. jaunimui).

Gimtosios kalbos išsaugojimo iniciatyvos,

nukreiptos į meilės, pagarbos savo gimtajai kalbai puoselėjimą (rekomenduojama 14–29 m. jaunimui).

Tarptautinio konteksto išmanymo skatinimas,

taip nukreipiant pilietiškumo ugdymą ne tik kaip į Lietuvos, bet ir Europos, Europos Sąjungos pilietį (rekomenduojama 14–29 m. jaunimui).

Nacionalinių pilietiškumą skatinančių renginių pavyzdžiai

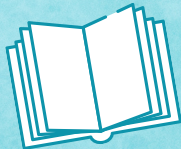
Tremtinių ir politinių kalinių vardų ir likimų skaitymo akcija „Ištark, išgirsk, išsaugok“, kuri skatina įvairaus amžiaus asmenis domėtis istorija bei pagerbti SSRS represijas patyrusius asmenis. Tai renginys, vykstantis Gedulo ir vilties dieną, kurio metu įvairiuose miestuose gyventojai gali prisijungti ir skaitydami vardus paminėti represijas patyrusius asmenis. Daugiau informacijos: <https://misijasibiras.lt/skaitymai/>

Visuotinė tylos minutė birželio 14–ąją, Gedulo ir vilties dieną, minint trėmimų pradžios metines. Tą dieną Lietuvoje skelbiama Visuotinė tylos minutė, kuomet visa šalis 11 val. 59 min. trumpam sustoja. Ši iniciatyva suvienija visą Lietuvą ir paskatina visus minutei stabtelėti bei pagalvoti apie savo laisvės kainą. Daugiau informacijos: <https://www.tylosminute.lt/>

Nacionalinis diktantas, ugdantis pagarbą savo gimtajai kalbai ir kviečiantis kiekvieną Lietuvos pilietį nepriklausomai nuo jo amžiaus, išsilavinimo, veiklos pobūdžio dalyvauti bendrame lietuvių kalbos diktante. Daugiau informacijos: <https://www.diktantas.lt/>

Konstitucijos egzaminas, kuriame dalyvauti kviečiami visi Lietuvos piliečiai, mylintys savo šalį ir norintys dar geriau išmanyti pagrindinį Lietuvos įstatymą – Konstituciją, patvirtintą 1992 m. spalio 25 d. Daugiau informacijos: <http://konstitucijosegzaminas.lt/>

Europos egzaminas, skirtas Europos dienai (gegužės 9 d.) paminėti, yra konkursas, kurio dalyviai gali pasitikrinti savo žinias apie Europos Sąjungos istoriją, institucijas, kultūrą, geografiją, kalbas ir kt. Daugiau informacijos: <https://ec.europa.eu/lithuania/events/european-examinas-lt>

Tautiška giesmė aplink pasaulį, iniciatyva, kviečianti liepos 6 d. lygiai 21 val. vietos laiku lietuvius visame pasaulyje giedoti „Tautišką giesmę“. Daugiau informacijos: <http://www.tautiskagiesme.lt/>

Regioniniai pilietiškumą skatinantys renginiai

Bendruomenei skirtos veiklos,

skatinančios Lietuvos ir savo krašto pažinimą, bendruomenės bendradarbiavimą įgyvendinant bendras iniciatyvas (rekomenduojama 14–29 m. jaunimui).

Patyriminės veiklos,

padedančios asmeniškai pamatyti, patirti, pajusti įvairaus laikmečio istoriją, įvykius, asmenybes (rekomenduojama 14–29 m. jaunimui).

Regioninių pilietiškumą skatinančių renginių pavyzdžiai

Renginiai, skirti valstybinių švenčių minėjimui bei Lietuvos istorijai atminti – pilietinė akcija „Atmintis gyva, nes liudija“, Lietuvos kariuomenės dienos, Tolerancijos dienos, Holokausto aukų, Konstitucijos dienos, Laisvės gynėjų dienos, Lietuvos valstybės atkūrimo dienos, Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo dienos, Karaliaus Mindaugo karūnavimo dienos minėjimas savivaldybės erdvėse ir (ar) mokyklose per renginius, parodas, iniciatyvas, patyriminius žygius, kt.

Pilietinės iniciatyvos ir projektai, skatinantys jaunimą domėtis Lietuvos ir savo krašto istorija, tautinėmis mažumomis. Pavyzdžiui, Akmenės r. įgyvendinama programa „Kraštotyra“, partizanų bunkerių lankymas, kapų, piliakalnių tvarkymas, Kazlų Rūdos pilietinis projektas „100 žingsnių praeitin“, skirtas praeities ir dabarties pažinimo kelionėms po Lietuvą, antikorupcijos savaitės organizavimas, Pasvalio r. edukacinė programa „Lietuvos trispalvė“, kurios tikslas – suvokti ir įprasminti Lietuvos vėliavos svarbą mūsų valstybėje, išsaugoti jos atsiradimo istoriją, kt.

Renginiai, skirti valstybinių švenčių minėjimui bei Lietuvos istorijai atminti – pilietinė akcija „Atmintis gyva, nes liudija“, Lietuvos kariuomenės dienos, Tolerancijos dienos, Holokausto aukų, Konstitucijos dienos, Laisvės gynėjų dienos, Lietuvos valstybės atkūrimo dienos, Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo dienos, Karaliaus Mindaugo karūnavimo dienos minėjimas savivaldybės erdvėse ir (ar) mokyklose per renginius, parodas, iniciatyvas, patyriminius žygius, kt.

Ekskursijos, išvykos ir kitos patyriminės veiklos, tokios kaip lankymasis muziejuose, istorinėse vietose, valstybinėse institucijose, edukacinių išvykų organizavimas, susitikimų su Lietuvos kariuomenės, Lietuvos Respublikos Seimo atstovais, žymiais žmonėmis (projektų, akcijų dalyviais, filmų režisieriais) organizavimas, Savivaldos dienos vykdymas, istorinių filmų peržiūrų organizavimas taip sudarant sąlygas jaunam žmogui per patyrimą, praktiką prisiliesti ir pajusti realią savo šalies istoriją, kultūrą.

2021 M.